

PROLOG — Akko

Moře cítil dřív, než ho uviděl.

Sůl se držela ve vzduchu už několik hodin a postupně zalézala všude — do látky pláště, do vlasů, do kůže i do železa. Hanuš stál opřený o bok lodi a mlčky sledoval tmavnoucí obzor, zatímco se pod nimi těžce převalovala voda Středozemního moře. Loď vrzala v každé větší vlně a několik poutníků u zábradlí už dávno odevzdalo útrobám moře všechno, co během dne snědli.

Jeho žaludek držel.

Na rozdíl od většiny ostatních.

To ale nebylo hrdinství. Jen disciplína. *Per aspera ad astra...*

V řádu se člověk velmi rychle naučil, že tělo je problém, který musí poslouchat.

Vedro bylo i po západu slunce těžké a lepkavé. Levanta. Země, o které v Evropě mluvili šeptem, s posvátností i strachem zároveň. Svatá země. Místo zázraků, relikvií, krve a peněz.

Hodně peněz.

Hanuš se zadíval na pobřeží, které se pomalu vynořovalo z šera před nimi. Nejdřív jen světla. Pak siluety hradeb. Věže. Přístavní ohně. A nakonec samotné Akko.

Město nevypadalo svatě. Vypadalo hladově.

Přístav pod hradbami pulzoval životem ještě dlouho po setmění. Lodě s arabskými plachtami stály vedle janovských galér, mezi moly se ozýval křik v jazycích, kterým Hanuš nerozuměl, a vzduch byl těžký směsí rybiny, koření, dehtu, potu a zvířat. Nad tím vším se tyčily hradby templářské pevnosti, bílé a strohé jako tvář soudce.

Vedle něj se objevil starší bratr rytíř, vysoký muž se zjizvenou tváří, který už Levantou prošel tolikrát, že se pohyboval po palubě s jistotou člověka vracejícího se domů.

„Tak co, Franku,“ zamručel. „Pořád si myslíš, že jedeš bojovat za Boha?“

Hanuš odtrhl pohled od přístavu. „A nejedu?“

Starší muž se uchechtl. Ne posměšně. Unaveně.

„Do Akkonu přijíždí každý s Bohem v hlavě. Pak zjistí, že svět drží pohromadě hlavně peníze, lodě a lidi, co umí počítat.“

Hanuš si to zapamatoval.

Protože podobné věty většinou říkali muži, kteří přežili.

Lod' pomalu vplouvala do přístavu a ruch kolem nich sílil. Arabština se mísila s francouzštinou, latinou i italštinou. Po molu běhali nosiči, mezi nimi se protahovali kupci v drahých kaftanech a žebráci bez nohou se plazili v prachu mezi sudy s vínem a kořením. Akko nebylo město jedné civilizace. Byl to uzel světa. Místo, kde se válčilo, obchodovalo, modlilo a podřezávalo často během jediného dne.

Hanuš stál nehybně a všechno pozoroval.

Lidi. Pohyb. Strážce. Tempo přístavu.

Řád ho naučil sledovat detaily. Kdo velí. Kdo poslouchá. Kdo jen předstírá sílu. Už po několika minutách věděl, že skutečnou moc v Akkonu nedrží rytíři v lesklých zbrojích, ale muži v drahých látkách, kteří se téměř neusmívali a nikdy nenosili zbraně viditelně.

Ti rozhodovali, co připlouvá. A co zmizí.

Když konečně sestoupili z lodi, udeřilo ho vedro plnou silou. Kameny přístavu sálaly teplo ještě dlouho po západu slunce a z úzkých ulic táhl pach orientálního trhu. Koření. Kouř. Krev z poražených zvířat. Něco sladkého a těžkého, co neznal.

Evropa proti tomu působila chudě. A malá.

Bratr rytíř vedle něj zpomalil. „Drž se dál od místních žen, Franku,“ utrousil skoro mimochodem.

Hanuš nad tím málem mávl rukou, ale muž pokračoval dříve, než stačil odpovědět.

„A hlavně od jedné.“

Hanuš se otočil. „Které?“

Starší templář chvíli mlčel. Pak kývl hlavou směrem k horní části přístavu.

Tam právě projížděl malý ozbrojený průvod. Bez okázalosti, ale s jistotou lidí, kterým ostatní automaticky uhýbají z cesty.

Uprostřed jela žena zahalená v tmavém závoji. Nebylo jí vidět do tváře. Jen ruce položené klidně na sedle a silueta člověka, který nepotřebuje dokazovat moc, protože ji nikdy neztratil.

Dokonce i ruch přístavu kolem ní na okamžik zpomalil.

Hanuš to zaznamenal okamžitě. Ne krásu. Přítomnost.

Vedle něj si starší templář tiše odplivl do prachu. „Drž se od ní dál,“ řekl.

Hanuš se zadíval za mizejícím průvodem. „Kdo to je?“

Muž vedle něj si upravil plášť s červeným křížem a unaveně se pousmál.

„Problém.“

Kapitola I. - Chlapec z Franků

Hanuš se narodil v kraji, kde se lidé učili věřit zimě dřív než Bohu.

Krajina severní Francie nebyla laskavá. Pole byla tvrdá, lesy vlhké a cesty se na jaře měnily v bahno, které drželo kola vozů i lidské nohy se stejnou lhostejností. Vesnice se tiskly k malým kostelům jako zvířata ke zdi před bouří a kamenné tvrze nižší šlechty vypadaly spíš jako místa, kde se dá přečkat hlad, než kde by člověk čekal slávu.

Jeho otec měl jméno, krev a málo půdy. To byla kombinace dost častá na to, aby z ní vznikali buď zoufalci, nebo vojáci.

Hanuš byl třetí syn.

To znamenalo, že nezdědí téměř nic kromě povinnosti nezavazet. První syn patřil majetku, druhý rodinným spojenectvím a církvi podle toho, co se právě víc hodilo. Třetí syn byl přebytek, který bylo třeba dobře umístit, aby rodina nevypadala chudší, než byla.

Od dětství byl příliš tichý.

Ne plachý. To si lidé pletli.

Hanuš nemlčel proto, že by se bál mluvit. Mlčel, protože pozoroval. A protože velmi brzy zjistil, že většina lidí řekne mnohem víc, než chce, když má pocit, že je nikdo opravdu neposlouchá.

Sedával u stolu, zatímco jeho otec jednal se správci, písaři a sousedy, kteří se tvářili jako přátelé jen do chvíle, než přišla řeč na hranice polí, výnosy a dluhy. Hanuš si tehdy ještě neuvědomoval, že se učí první válečné pravidlo svého života.

Nikdy neposlouchej jen slova.

Sleduj, kdo se dívá ke dveřím. Kdo sahá po poháru, když se lze. Kdo se usmívá dřív, než dostane odpověď.

Jednou v zimě, bylo mu sotva dvanáct, seděl v koutě síně a skládal na stole malé kameny. Nehrál si. Počítal. Zrno, seno, počet koní, lidi schopné práce, délku zimy a to, kolik dní zbývá, než správce začne lhát.

Otec si toho všiml až po chvíli. „Co děláš?“

Hanuš nepřestal kameny přesouvat. „Chybí nám sedm pytlů obilí.“

Správce, muž s kulatou tváří a očima příliš malýma na tak velké tělo, se rozesmál. Byl to smích člověka, který si myslí, že dítě lze umlčet pohledem dospělých.

Hanuš zvedl oči.

„Nebo osm,“ dodal. „Jestli počítáme i to, co jste schoval u bratra.“

V síni nastalo ticho.

Venku vítr narážel do okenic a v krbu praskalo dřevo. Správce zrudl dřív, než stačil začít zapírat, a Hanušův otec se na syna podíval jinak než předtím.

Ne něžně.

To se v jejich domě příliš nepěstovalo. Ale pozorně.

Ten večer dostal Hanuš první lekci z dospělého světa. Ne za pravdu, kterou řekl, ale za způsob, jakým ji řekl. Otec ho nechal stát v chladné chodbě tak dlouho, až necítil prsty u nohou, a pak mu vysvětlil, že člověk může mít pravdu, a přesto prohrát, pokud ji použije ve špatný čas.

Hanuš si zapamatoval i to.

Pravda není ctnost. Pravda je nástroj.

A nástroj se vytahuje jen tehdy, když je člověk připraven nést následky.

Když mu bylo třináct, přijeli templáři.

Nepřijeli jako zjevení z kázání. Žádná záře, žádný zpěv, žádné andělské světlo na bílých pláštích. Přijeli v dešti, unavení, špinaví a praktičtí. Jejich koně byli lepší než otcovi, jejich výstroj udržovaná s přesností, která prozrazovala bohatství i disciplínu, a jejich mlčení mělo jinou kvalitu než mlčení obyčejných vojáků.

Nebyl to klid. Byla to kontrola.

Hanuš stál u vrat a díval se na ně déle, než bylo zdvořilé. Jeden z rytířů si toho všiml. Starší muž se širokými rameny, zbrázděnou tváří a pohledem, který se na Hanuše nezastavil jako na dítěti, ale jako na možném problému.

„Ten kluk moc kouká,“ řekl otcí.

Otec odpověděl stejně suše. „A moc počítá.“

Rytíř se na Hanuše podíval znovu. Tentokrát déle.

„To se dá využít.“

Tak se rozhodlo.

Ne slavnostně. Ne dojemně.

Nikdo se Hanuše neptal, jestli chce odejít. Ve třinácti letech člověk v jeho postavení nechtěl. Byl poslán. A pokud měl dost rozumu, pochopil, že dobré poslání je lepší než špatné dědictví. Matka mu ráno zabalila chléb, sušené maso a malý dřevěný křížek. Neplakala. Možná až potom. Možná vůbec. Ženy v jejich domě uměly zadržovat víc než slzy.

Otec ho vyprovodil k bráně.

„Pamatuj si,“ řekl, „že jméno samo o sobě nestačí.“

Otec chvíli mlčel. Pak dodal: „A že muž, který neumí počítat, jednou zaplatí víc, než má.“

To byla snad nejbližší forma požehnání, jakou od něj Hanuš dostal.

Cesta do komendy byla dlouhá, mokrá a nudná způsobem, který Hanuš později poznal jako skutečnou podobu vojenského života. V příbězích se vyprávělo o bitvách, o statečnosti a krvi. Ve skutečnosti se většina války skládala z čekání, špatného jídla, bolavých nohou a mužů, kteří předstírali, že se nebojí.

Komenda

Když Hanuš poprvé prošel branou komendy, měl pocit, že nevstupuje na dvůr, ale do něčeho, co už dávno běží bez něj.

Nad bránou komendy nebyl erb. Jen vytesaný nápis.

***NON NOBIS, DOMINE, NON NOBIS,
SED NOMINI TUO DA GLORIAM.***

Písmo bylo ohlazené větrem a rukama, které po něm přejížděly častěji, než by si kdo přiznal. Hanuš ho četl pomalu, ne proto, že by latině nerozuměl, ale proto, že chtěl pochopit, jestli je to modlitba, nebo rozkaz.

Nevypadalo to jako prosba. Spíš jako připomínka.

Těžká vrata se za ním zavřela s dutým zvukem, který se rozlehl kamenným prostorem a na okamžik přehlušil všechno ostatní. Pak se hluk znovu vrátil. Ne hlasitý, ne chaotický. Spíš souvislý. Pravidelný. Jako dech.

Nádvoří bylo větší, než čekal, a zároveň prázdnější. Žádné barevné prapory, žádné ozdoby, žádné známky toho, že by tu někdo hledal krásu. Jen kámen, dřevo, železo a lidé, kteří se

pohybovali s přesností, která nebyla přirozená. Na nádvoří visel jediný prapor. Bílý, s červeným křížem, už dávno ne čistý. Vítr s ním nehýbal, spíš ho držel napnutý, jako by se i látka podřizovala stejnému řádu jako lidé pod ním.

Pod křížem byl druhý nápis.

IN HOC SIGNO VINCES.

Hanuš si všiml, že na něj nikdo nepohlíží s pýchou. Ani s vírou.

Muži kolem něj se na něj nedívali vůbec. Jako by vítězství nebylo cíl. Jen očekávaný výsledek.

Na jedné straně stáje. Koně stáli v řadě, klidní, ale napjatí, jako by věděli víc než lidé kolem nich. O kus dál zbrojnice, odkud vycházel tlumený kovový zvuk, rytmický a úsporný. Někdo tam pracoval se železem tak, že ani jedna rána nešla nazmar. U protější zdi sklady a dílny, kde se opravovalo všechno, co se dalo opravit, protože nic se tu nevyhazovalo, pokud to ještě mohlo sloužit.

A nad tím vším kaple.

Nebyla velká. Ani zdobená. Působila spíš jako připomínka než jako útočiště. Hanuš si všiml, že k ní nikdo nevzhlíží. Lidé do ní chodili, ale ne jako k místu, kde hledají útěchu. Spíš jako k místu, které je součástí řádu stejně jako zbroj nebo kůň.

Zastavil se jen na okamžik.

Ne protože by chtěl. Protože potřeboval pochopit.

Lidé kolem něj se pohybovali bez váhání. Nikdo se nerozhlížel, nikdo se nezdržoval. Každý věděl, kam patří a co má dělat. Když se někdo zastavil, bylo to jen proto, že ho zastavil rozkaz. Ne vlastní rozhodnutí.

Hanuš si uvědomil, že tady prostor a místo není náhoda.

Muž, který ho přivedl, nezpomalil. Jen krátce kývl hlavou směrem k nádvoří, jako by tím chtěl říct všechno podstatné.

„Tady se nemluví víc, než je nutné,“ poznamenal.

Hanuš přikývl. Nepotřeboval víc vysvětlení.

Vzduch měl zvláštní chuť. Cítil v něm pot, olej na zbraně, vosk z dílen a něco těžkého, co nedokázal hned pojmenovat. Možná jen únavu lidí, kteří tu žili dost dlouho na to, aby se stala součástí zdí.

Uvědomil si, že jeho vlastní kroky zní jinak než kroky ostatních.

Příliš hlasitě. Příliš nejistě. Srovnal tempo. Zkrátil krok. Ztišil dech.

Nebyl tu, aby působil dojem. Byl tu, aby zapadl.

Tohle místo nebylo nepřátelské. Bylo lhostejné. A právě to bylo nebezpečnější než otevřený odpor.

Nikdo ho tu neznal. Nikdo na něj nečekal. Nikdo ho nepotřeboval.

To se muselo změnit. Ne hned. Ale nevyhnutelně.

Hanuš zvedl oči k hradbám, které uzavíraly celý prostor, a na okamžik ho napadlo, že by se odtud dalo utéct.

Myšlenka přišla sama. A stejně rychle ji zahnal. Ne proto, že by to nebylo možné. Ale protože by to bylo zbytečné.

Pokud měl někde přežít, bylo to právě tady.

A pokud měl někde něco znamenat, musel začít tím, že se naučí, jak tenhle stroj funguje.

Udělá první krok. A pak další. A další... dokud nebude jeho součástí.

V komendě se rychle naučil, že řád nemá zájem o jeho urozenost. To bylo příjemné.

Ani o jeho názory. To bylo méně příjemné.

První týdny byly jen tělo. Vstávat před úsvitem. Modlitba. Práce. Výcvik. Jídlo beze slov. Další práce. Další výcvik. Spánek tak tvrdý, že člověk padl na lůžko jako mrtvý a ráno měl pocit, že mu někdo vyměnil kosti za kamení. Bolest nebyla důvod přestat. Bolest byla jen zpráva, že tělo ještě existuje.

Nejsilnější chlapci se zpočátku smáli.

Pak začali odpadat.

Starší bratři je nelámali hněvem. To by bylo jednodušší.

Lámali je opakováním.

Každý pohyb se opakoval tolikrát, až přestal patřit člověku a stal se instinktem. Taseň meče. Nasednutí. Sesednutí. Přenesení váhy ve třmenech. Držení štítu, dokud rameno netrásl bolestí tak silně, že člověk přestal cítit prsty.

Pak znovu. A znovu. A znovu...

Na zdi u cvičiště byl do kamene vyrytý další nápis.

DISCIPLINA EST FORTITUDO

Disciplína je síla...Hanuš si ho přečetl v okamžiku, kdy mu podklouzla noha a dopadl do prachu s takovou silou, že na chvíli ztratil dech. Instruktor ho nenechal vstát hned.

„Teď bys byl mrtvý,“ poznamenal klidně.

Hanuš se zvedl pomalu. Bez odpovědi. Ten nápis už nepotřeboval vysvětlit.

Nejhorší nebyl boj. Nejhorší bylo vedro.

V tlusté prošívanici pod kroužkovou zbrojí se člověk vařil. Zaživa už ve Francii a starší bratři jim s jistým škodolibým klidem vysvětlovali, že proti Levantě je to jen jarní procházka. Běhali v plné výstroji po nádvoří, dokud někteří nezvraceli vyčerpáním. Učili se padat z koně tak, aby si nezlomili vaz. Učili se vstát rychleji, než kůň znovu dopadne kopyty. Učili se

bojovat ve dvojicích, v řadě i v sevřené formaci, kde chyba jednoho znamenala smrt ostatních.

Řád netrestal slabost. Řád trestal *nespolehlivost*. To bylo mnohem horší.

Jednou je starší instruktor nechal stát celé hodiny v plné zbroji na letním slunci. Bez pohybu. Bez vody. Jen se štítem a mečem.

Někteří omdlévali. Jiní se trásli vyčerpáním.

Nikdo nesměl odejít.

Hanuš si tehdy poprvé uvědomil, že templáři nebojují jen s nepřítelem. Bojují sami proti sobě. Proti panice, bolesti, únavě a instinktu utéct.

Teprve večer, když několik noviců zůstalo ležet v prachu nádvoří neschopných pohybu, jim starý bratr rytíř vysvětlil proč.

„V bitvě nebude lepší počasí.“

Další týdný přišli koně. A s nimi nový druh strachu.

Těžká jízda nebyla rytířská hra, jak si představovali mladší synové z francouzských síní. Byla to zbraň. A zbraň musela fungovat dokonale.

Naskakovat do sedla ve zbroji bez třmenů. Udržet rovnováhu při nárazu. Vést koně koleny, protože ruce byly potřeba pro kopí nebo meč. Padnout a znovu vstát dřív, než vás rozdoupou vlastní.

Hanuš několikrát skončil v blátě s vyraženým dechem a jednou pod koněm tak nešťastně, že několik dní sotva chodil. Nikdo ho nelitoval. Jen mu přidělili jiného koně a další pokus.

Součástí výcviku bylo i ticho. *Silencio*...

To Hanuše fascinovalo nejvíc.

Řád neměl rád zbytečný hluk. Na nádvoří se neřvalo víc, než bylo nutné. Pověly byly krátké, často jen gestem ruky nebo pohybem hlavy. V boji nebyl čas poslouchat dlouhé rozkazy a muž, který potřeboval k poslušnosti křik, nebyl podle templářů připravený.

Ticho vytvářelo něco zvláštního.

Jednotnost.

Když pak stáli ve formaci, pohybovali se téměř současně. Jako jednotlivé části jednoho těla. Hanuš tehdy pochopil, proč se muslimské lehké jízdě templářský útok zdá téměř nelidský. Nebyla to skupina mužů.

Byla to lavina železa.

Večer přicházely modlitby, opravy výstroje a účetnictví. To poslední Hanuše překvapilo skoro stejně jako první den s mečem.

Čekal válečníky.

Místo toho našel organizaci, která počítala všechno. Pytle obilí. Hřebíky. Podkovy. Sudy vína. Náklady na loď. Dlužné částky. Směnky. Úroky.

Řád fungoval jako armáda, ale přemýšlel jako obchodní impérium.

A Hanuš začínal chápat proč. Protože válku nevyhrává jen odvaha. Válku vyhrává muž, který ví, kolik stojí.

Hanuš nebyl nejsilnější. Nebyl ani nejrychlejší. Měl ale jednu vlastnost, která se ukázala cennější než obojí.

Neplýtl.

Neplýtl pohybem, slovem ani vztekem. Když ostatní útočili příliš široce, on čekal. Když se hnali kupředu, on sledoval nohy. Když chtěli vyhrát silou, nechal je unavit.

To mu vyneslo první zlomený nos. A také první skutečný respekt.

Večer seděl u zdi, krev mu tekla do úst a jeden ze starších bratrů mu podal kus látky.

„Nejsi rychlý,“ řekl.

Hanuš si otřel obličej. „Vím.“

„Nejsi silný.“

„To také vím.“

Muž se usmál. Krátce, bez laskavosti. „Ale myslíš. To je vzácnější.“

Hanuš tehdy ještě netušil, že právě tohle bude jednou jeho největší výhoda i rozsudek.

Řád z něj postupně odřezával všechno přebytečné. Marnivost. Pohodlí. Zbytečné otázky. Strach z únavy. Strach z bolesti. A nakonec i část strachu ze smrti.

Ne celý strach, část zůstávala, protože muž, který se smrti nebojí vůbec, je hlupák.

Řád potřeboval muže, kteří se smrti bojí přesně tolik, aby se připravili dobře.

V zimě se učili správě majetku.

To Hanuše těšilo víc než výcvik se zbraní.

Čekal jen meče, koně a modlitby. Ne účetní knihy, převody, smlouvy, úroky a zástavy. Jenže templářský řád nebyl jen pěst v železné rukavici. Byl to stroj. A stroj potřeboval obilí, koně, lodě, železo, vosk, pergameny, písaře, dlužníky a muže, kteří věděli, kdy má mince větší váhu, než kopí.

Hanuš se v tom našel rychle. Příliš rychle.

Čísla nelhala, pokud člověk věděl, kdo je zapisuje. Majetek se pohyboval jako vojsko. Dluh byl forma poslušnosti. Důvěra byla měna cennější než stříbro.

Na okraji jedné účetní knihy byla drobným písmem připsaná věta.

ORDO AB CHAO.

Ta něčí poznámka o pořádku zrozeném z chaosu plně vystihovala systém. Skoro jako motto. Hanuš po ní přejel prstem s prvními pocity někoho, kdo už pochopil... poprvé ho napadlo, že tohle místo nestojí na víře.

Ale na kontrole.

A tehdy také pochopil, že moc nemusí rvát a řinčet zbraněmi.

Někdy stačí, když v tiché místnosti položíš na stůl správný pergamen.

Kapitola II. – Disciplína

Den v komendě nezačínal světlem, ale zvukem.

Kov udeřil o kov někde za zdmi, tupě a bez ozvěny, jako by se i hluk podřizoval řádu, který tu vládl. Hanuš otevřel oči dřív, než jeho tělo stihlo pochopit, že noc skončila. Ležel chvíli nehybně, cítil chlad kamene pod sebou a těžkou únavu, která se přes noc nezmenšila, jen změnila tvar. Byla to únava, která se usadila hluboko v těle a odmítala odejít, i když člověk spal.

Vstal bez váhání.

Tady se nečekalo na to, až bude připravený.

Na nádvoří už stáli ostatní. Řada byla rovná, ne proto, že by ji někdo kontroloval, ale proto, že ji každý cítil. Vzduch byl

chladný a vlhký, dech se měnil v páru a ticho mezi nimi nebylo klidné. Bylo napjaté, soustředěné, plné očekávání, které se nedalo odložit.

Nad nimi visel prapor s červeným křížem, znečištěný prachem a počasím, ale stále čitelný. Hanuš si ho všiml jen krátce, stejně jako nápisu pod ním. Latinu znal, ale nepotřeboval ji číst nahlas. Stačilo mu vědět, že to není ozdoba.

Byl to závazek.

Instruktor se objevil bez spěchu. Ne jako někdo, kdo přichází zahájit den, ale jako někdo, kdo ho už dávno ovládá. Když prošel kolem řady, nikdo se nepohnul. Jen jeho přítomnost stačila, aby se prostor kolem něj ztišil.

„Znovu,“ řekl.

A tím začalo všechno.

Běh se rozvinul bez signálu, jako by ho těla čekala. První kroky byly ještě lehké, ale to netrvalo dlouho. Prošívance začala sát pot a těžknout, kroužková zbroj tlačila do ramen a postupně měnila každý pohyb v práci. Hanuš cítil, jak se mu dech zkracuje, jak se svaly ozývají dřív, než by měly, a jak se tělo snaží najít důvod zpomalit.

Nedovolil mu to.

Ne proto, že by byl silnější než ostatní, ale proto, že se naučil šetřit. Každý krok měl svou délku, každý nádech svůj rytmus. Nesnažil se být první. Nesnažil se vyhrát. Jen odmítal odpadnout.

To bylo víc, než většina vydržela.

Když se konečně zastavili, nikdo neodpočíval. Jen stáli, dýchali a čekali, co přijde dál. Tělo chtělo klid, ale komenda ho nedávala. Nabízela jen další úkol.

Stáje byly teplejší než nádvoří, plné pachů, které se držely nízko u země. Koně stáli klidně, ale ten klid nebyl pasivní. Byla v něm připravenost, kterou Hanuš začínal chápat. Přistoupil ke svému koni, položil mu ruku na krk a cítil, jak se pod kůží hýbe síla, kterou si člověk nikdy úplně nepodřídí.

Bez třmenů.

To se neříkalo nahlas. Bylo to samozřejmé.

První pokus ho srazil zpátky do prachu. Náraz mu vyrazil dech a na okamžik zatemnil vidění, ale nikdo se nezastavil. Nikdo nepomohl. Hanuš se zvedl, setřel hlínu z ruky a zkusil to znovu.

Podruhé.

Potřetí.

Pokaždé o něco přesněji.

Až se jeho tělo přestalo ptát, jestli to zvládne.

Jen to udělalo.

Formace byla jiná. Tady už nešlo o jednotlivce. Stáli vedle sebe, koně těsně u sebe, štíty zarovnané, pohled vpřed. Hanuš cítil přítomnost ostatních ne očima, ale tělem. Každý pohyb vedle něj měl dopad na něj samotného.

Tady se nedalo uhnout.

Když jeden muž zaváhal, bylo to vidět okamžitě. Ne jako chyba. Jako *slabina*. Instruktor ho stáhl z koně bez komentáře, jako by odstraňoval vadný článek z řetězu.

Nikdo se na něj nedíval.

Každý věděl proč.

Slunce vystoupalo výš a s ním přišlo vedro, které mělo jinou povahu než chlad rána. Bylo pomalé a neústupné, lepilo se na

kůži a pronikalo pod zbroj, dokud člověk nepřestal rozlišovat mezi vlastním tělem a tíhou, kterou nesl.

Nechali je stát.

Bez pohybu.

Hanuš cítil, jak se mu pot hromadí pod vrstvami látky a kovu, jak se mu zrychluje dech, jak tělo hledá způsob, jak si ulevit. Myšlenky přicházely samy — pohnout se, sundat helmu, ustoupit o krok.

Neudělal nic. Bylo to horší než běh. Běh měl směr.

Tohle bylo jen čekání.

Na zdi před ním byl vyrytý nápis. Viděl ho už ráno, ale teď mu dával jiný smysl. Disciplína není síla, pomyslel si. Disciplína je rozhodnutí neudělat to, co chceš.

První muž padl k zemi, druhý po chvíli následoval. Zvuk jejich těl dopadajících do prachu byl tlumený, skoro nevýznamný. Nikdo se nepohnul.

Instruktor jen prošel kolem.

Výcvik těla

Odpoledne patřilo boji.

Slunce stálo vysoko nad hradbami a opíralo se do nádvoří bez milosti. Kámen sálal teplo, vzduch se téměř nehýbal a všechno, co mělo na sobě víc než jednu vrstvu látky, se měnilo v past. Prošívání nasákla potem už během dopoledne a pod kroužkovou zbrojí se drželo horko, které nešlo vyvětrat ani pohybem. Hanuš cítil, jak mu pot stéká po zádech a hromadí se v záhybech látky, jak se mu zrychluje dech ještě dřív, než se postavil proti soupeři.

V Levantě to bude horší. To říkali pořád.

A tady se na to připravovali. Krátkým, plným nasazením.